

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO REALIZOWANEGO W RAMACH PODSTAWY PROGRAMOWEJ **KLASY VII-VIII**

Cel główny :

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji

Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów:

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego.

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych,
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe),
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł,
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej,
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji,
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania,

- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców,
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy,
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka,
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy,
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową,
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji,
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów,
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji formalnej i nieformalnej,
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym,
- określa cele i plany edukacyjno – zawodowe, uwzględniając własne zasoby,
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy,
- planuje ścieżkę edukacyjno – zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Warunki i sposoby realizacji programu:

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego,
- b. podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;

- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)

c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią. Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, a dzięki temu stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości

Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego i orientacji zawodowej mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania kształtuje się podczas zajęć umiejętność uczniów do autorefleksji i samooceny. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowaniu, motywacji do udziału w dyskusjach i do wyrażania własnych opinii, jak również skłania do refleksji.

Weryfikacja efektów zajęć poprzez wykorzystanie:

- pytań ewaluacyjnych zadawanych uczestnikom po zakończeniu zajęć;
- portfolio zawierającego wymierne efekty pracy uczestników zajęć gromadzone sukcesywnie przez cały okres realizacji programu doradztwa zawodowego;
- indywidualnego planu działania ukazującego projektowane ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej uczniów

Ewaluacja programu:

Techniki analizy jakościowej programu to:

- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- analiza wytworów uczniów,
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów,
- rozmowa doradcza z uczniem.

Metody pracy:

- dyskusja,
- checklista,
- praca indywidualna,
- praca w parach i małych grupach,

- analiza filmu,
- mini wykład,
- pogadanka,
 - ankieta,
- kwestionariusze,
 - burza mózgów,
- rozwiązywanie problemu.

Tematyka zajęć:

Klasa VII

- Co to jest doradztwo zawodowe, kariera, ścieżka edukacyjna i zawodowa?
- Jak odnieść sukces – wyznaczanie celu.
- Co to jest motywacja ?
- Poznaj siebie ! Samoświadomość i samoocena.
- Zainteresowania, zdolności i umiejętności.
- Moje mocne strony.
- Autoprezentacja – jak zareklamuję siebie?
- Co to jest rynek pracy i kim jest pracodawca.
- Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.
- Poznajemy zawody, czyli zawodowy zawrót głowy.

Klasa VIII

- Ścieżki kształcenia systemu edukacyjnego w Polsce.
- Planowanie kariery zawodowej – od czego zacząć?
- Kim jestem? Tajemnice osobowości a wybór zawodu.
- Temperament i jego wpływ na wybór zawodu.

- Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych powiatu puckiego.
- Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych powiatu wejherowskiego.
- Predyspozycje zawodowe a moje preferencje.
- CV i list motywacyjny jako forma pierwszego kontaktu z pracodawcą.
- Rozwijam swoją przedsiębiorczość.
- ABC poszukiwania pracy. Podsumowanie zajęć z doradztwa zawodowego.

Publikacje z których korzystano:

1. Beata Grzelak, Przykładowy program realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasie 7 i 8 szkoły podstawowej, Ośrodek Rozwoju Edukacji
2. Halina Dołęga-Herzog, Małgorzata Rosalska, Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu. Propozycje rozwiązań metodycznych, Krajowy Ośrodek Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
3. Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów KOWEZiU
4. Doradztwo zawodowe w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej Diagnoza i realizacja RAABE
5. ZAMEK Narzędzie do badania predyspozycji zawodowych Nowa era
6. wybrane strony internetowe np: <https://mapakarier.org/>, <https://strefamysli.pl/kompetencje-spoeczne-dlaczego-warto-je-rozwijac/>, <https://www.youtube.com/watch?v=SvYi-IAsJLg> (Kto zabrał mój ser - Johnson Spencer) <https://barometrzwodow.pl/> <http://www.koweziu.edu.pl/filmy/item/1177-rozwijam-skrzydla-filmy-animowane>, <https://mojeportfolio.ibe.edu.pl/>,

*Pozostałe materiały diagnostyczne opatrzone są źródłem pochodzenia

Tematy zajęć z doradztwa zawodowego w klasie VII i VIII

Lp.	Tematyka zajęć	Treści programowe	Cele
Klasa VII			
1.	Co to jest doradztwo zawodowe, kariera, ścieżka edukacyjna i zawodowa?	Uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej. Podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno – zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym. Analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia przy wykorzystaniu dostępnych źródeł informacji.	Uczeń: • charakteryzuje system edukacji formalnej, • wskazuje instytucje wspierające w działaniach związanych z doradztwem zawodowym, • opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjno – zawodowej, • wskazuje preferowane szkoły i kierunki kształcenia, do których chce kandydować, • określa własne oczekiwania i preferencje wobec wybieranych szkół, • podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno – zawodowej, • wymienia zalety kształcenia zawodowego, • porównuje i ocenia możliwości edukacji na poziomie ponadpodstawowym, • prezentuje możliwe korzyści wynikające z kontynuowania nauki w różnych typach szkół ponadpodstawowych.
2.	Jak odnieść sukces – wyznaczanie celu.	Uczeń rozpoznaje własne	Uczeń:

		zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia).	• identyfikuje swoje sukcesy osiągnięte dzięki umiejętnościom, • dokonuje analizy posiadanych kompetencji (umiejętności, postaw i cech osobistych), • projektuje możliwości wykorzystania własnych sukcesów i posiadanych kompetencji na rynku pracy w przyszłości, • posługuje się pojęciami: zdolny, uzdolniony, • uzasadnia znaczenie zdolności dla rozwoju osobistego i zawodowego, • wyjaśnia, w jaki sposób można rozwijać swoje zdolności, • identyfikuje swoje zdolności w odniesieniu do rynku pracy.
3.	Co to jest motywacja ?	Uczeń charakteryzuje czym jest motywacja z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej.	Uczeń: • wymienia czym jest motywacja wskazuje jej sens, • tworzy własną hierarchię wartości i motywacji , dokonuje wyborów, kierując się swoimi wartościami, • uzasadnia, dlaczego postępowanie zgodne z własnymi wartościami (motywacja wewnętrzna) jest ważne w życiu i pracy
4.	Poznaj siebie ! Samoświadomość i samoocena.	Uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwych sposobów ich realizacji.	Uczeń: • wyjaśnia pojęcie aspiracji, samooceny • charakteryzuje swoje aspiracje, • wymienia sposoby na pokonywanie przeszkód w dążeniu do zaspokojenia aspiracji.
5.	Zainteresowania, zdolności i umiejętności.	Uczeń rozpoznaje własne zasoby : zainteresowania, zdolności, uzdolnienia,	Uczeń: • wyjaśnia, czym są zainteresowania temperament, • wymienia rodzaje zdolności , • charakteryzuje swoje umiejętności • uzasadnia, dlaczego zainteresowania są ważne

			przy podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych.
6.	Moje mocne strony.	Uczeń porównuje własne mocne strony i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.	Uczeń: • wyjaśnia, czym są zasoby i preferencje, • wskazuje swoje mocne strony charakteru jako zasoby, • uzasadnia znaczenie zasobów w kontekście wyboru zawodu, • wskazuje zasoby potrzebne do wykonywania danego zawodu.
7.	Autoprezentacja – jak zareklamuję siebie?	Uczeń dokonuje autoprezentacji.	Uczeń: • wyjaśnia pojęcie: autoprezentacja, • wymienia, co składa się na mowę niewerbalną, • uzasadnia znaczenie pierwszego wrażenia, • wymienia swoje mocne strony, • wyjaśnia, jak powinno dokonać się poprawnej autoprezentacji.
8.	Co to jest rynek pracy i kim jest pracodawca.	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania. Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.	Uczeń: • podaje, gdzie szukać informacji o zawodach szkolnictwa zawodowego, • wymienia grupy zawodów, • przypisuje interesujące go zawody do grupy/obszaru i znajduje informacje na ich temat, • wskazuje różnorodne źródła wiedzy o zawodach i z nich korzysta.
9.	Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody z uwzględnieniem składowych ich opisów, w	Uczeń: • opisuje poszczególne zawody ze szczególnym uwzględnieniem zadań, czynności i umiejętności zawodowych, • wskazuje zawody, w których przydatne są: wiedza i umiejętności zdobywane na zajęciach z

		tym dróg ich zdobywania. Uczeń rozpoznaje własne zasoby.	poszczególnych przedmiotów, • wymienia źródła informacji o zawodach, • definiuje pojęcie kwalifikacji i kompetencji, • dzieli kompetencje na miękkie i twarde, podaje przykłady, • wymienia swoje kompetencje, • przyporządkowuje wybrane kompetencje do przykładowych zawodów, • dostrzega, że szkoła pozwala mu na uzyskanie wybranych kwalifikacji zawodowych.
10.	Poznajemy zawody, czyli zawodowy zawrót głowy.	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	Uczeń: • posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w zakresie tematu pracy (np. popularne zawody i związane z nimi czynności), • zawodowe kalambury
KLASA VIII			
1.	Ścieżki kształcenia systemu edukacyjnego w Polsce.	Uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej.	Uczeń: • wymienia możliwości kształcenia po szkole podstawowej, • podaje korzyści z ukończenia przez ucznia danego typu szkoły, • przedstawia najważniejsze informacje o typach szkół ponadpodstawowych, • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy szkołami ponadpodstawowymi, • wyjaśnia, jakie możliwości przebiegu ścieżek kształcenia stwarza obecny system edukacji.
2.	Planowanie kariery zawodowej – od czego zacząć?	Uczeń planuje karierę edukacyjno – zawodową z uwzględnieniem	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie pojęcia kariera zawodowa, • wymienia korzyści z planowania przyszłości

		konsekwencji podjętych wyborów.	edukacyjno – zawodowej, • przedstawia możliwe drogi dojścia do zawodu, • wymienia, co – oprócz edukacji szkolnej – może pomóc w realizacji zaplanowanej kariery zawodowej.
3.	Kim jestem? Tajemnice osobowości a wybór zawodu.	Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia, mocne i słabe strony).	Uczeń: • wyjaśnia, czym jest osobowość, • dokonuje analizy posiadanych kompetencji (umiejętności, postaw i cech osobistych), • posługuje się pojęciami: zdolny, uzdolniony, • uzasadnia znaczenie zdolności dla rozwoju osobistego i zawodowego, • wyjaśnia, w jaki sposób można rozwijać swoje zdolności, • identyfikuje swoje zdolności w odniesieniu do rynku pracy.
4.	Temperament i jego wpływ na wybór zawodu.	Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia).	Uczeń: • wyjaśnia, czym jest temperament, • wymienia rodzaje temperamentu, • charakteryzuje pod względem cech dany typ temperamentu, • uzasadnia, dlaczego temperament jest ważny przy podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych.
5.	Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych powiatu puckiego.	Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów	Uczeń: • wyszukuje ważne informacje w ofercie wybranej szkoły, • podaje, jakich informacji brakuje w analizowanej ofercie szkoły, • podaje przykłady, gdzie można uzupełnić informacje o szkołach, • opracowuje informacje na temat oferty szkół, • analizuje przygotowaną ofertę szkół pod względem możliwości jej wyboru.

6.	Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych powiatu wejherowskiego.	Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów	Uczeń: - wyszukuje ważne informacje w ofercie wybranej szkoły, - podaje, jakich informacji brakuje w analizowanej ofercie szkoły, - podaje przykłady, gdzie można uzupełnić informacje o szkołach, - opracowuje informacje na temat oferty szkół, - analizuje przygotowaną ofertę szkół pod względem możliwości jej wyboru.
7.	Predyspozycje zawodowe a moje preferencje.	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.	Uczeń: - opisuje poszczególne zawody ze szczególnym uwzględnieniem zadań, czynności i umiejętności zawodowych, - wskazuje zawody, w których przydatne są wiedza i umiejętności zdobywane na zajęciach z poszczególnych przedmiotów, - wymienia źródła informacji o zawodach.
8.	CV i list motywacyjny jako forma pierwszego kontaktu z pracodawcą.	Uczeń kształtuje umiejętności wyszukiwania i segregowania informacji, zapoznaje się z warunkami aplikacji	Uczeń: - wie czym są i zauważa różnice pomiędzy CV, listę motywacyjnym - dokonuje analizy swoich mocnych stron - wymienia i omawia rolę i strukturę listu motywacyjnego i CV
9.	Rozwijam swoją przedsiębiorczość.	Uczeń potrafi określić istotę przedsiębiorczości.	Uczeń: zna definicję przedsiębiorczości, • potrafi określić warunki, w których przedsiębiorczość się ujawnia, • potrafi określić w najbliższym otoczeniu dziedziny w których można rozwijać przedsiębiorczość,
10.	ABC poszukiwania pracy. Podsumowanie zajęć z doradztwa zawodowego.	Uczeń zna możliwości aktywnego poszukiwania pracy.	Uczeń: - wykorzystuje zasoby Internetu w poszukiwaniu pracy - znad możliwości wsparcia, jakie udziela urząd

			pracy bezrobotnym oraz oszukującym pracy • potrafi usystematyzować wiedzę z doradztwa zawodowego • podejmuje wstępne decyzje edukacyjno – zawodowe.
--	--	--	--